

Afganistan'daki Siyasi Yansımalar

ABD Başkanı 8 Temmuz 2021'de, ABD güçlerinin daha önce belirlenen tarihten geri adım atarak, Afganistan'dan geri çekilmesinin 31 Ağustos'ta tamamlanacağını açıkladı. Ardından 17 Temmuz 2021'de Katar'da, Taliban ile hükümet tarafının 7'şer kişilik iki üst düzey heyetleri arasında temel konuları görüşmek üzere yeni tip müzakereler düzenledikleri duyuruldu. Taliban tarafından yapılan açıklamada, Afganistan'ın yüzde 85'ni ele geçirdikleri belirtildi. Doha anlaşması, siyasi katılım için Taliban ile hükümet arasında müzakereler yürütülmesini öngörüyor. Taliban, yönetimi ele geçirecek mi yoksa yönetime ortak mı olacak? Amerika, gerçekten Afganistan'dan ayrılacak mı yoksa Afganistan'da etkisi devam edecek mi?

Bu konulardaki baskın görüşü açıklamak için aşağıdakilere bir göz atacağız:

1- Amerika, 2010'un sonunda ve 2011'in başında Afganistan'dan çekilmenin ciddi olarak planlarını yapmaya başladığında, üst düzey Taliban liderleriyle müzakereler yürütmek için çaba göstermeye başladı. Pakistan, bu müzakerelerin köşe taşıydı. Taliban'a karşı esneklik sergiledi. 2014'teki müzakereler sonucunda, Afganistan'da Taliban'ın elinde esir olan tek Amerikalı asker olan Bowe Berghdal ile Amerika'nın elinde bulunan ve Guantanamo'da tutulan beş üst düzey Taliban yöneticisi karşılıklı salıverildi. Daha sonra müzakere hazırlıkları hız kazandı. İki kişi, temsil ettikleri ülkeye uzun süre hizmetlerde bulundular. 5 Eylül 2018'de Zalmay Halilzad, ABD'nin Afganistan Barış Özel Temsilcisi olarak atandı ve ABD'nin Afganistan işgaline son vermekle görevlendirildi. Halilzad'ın Afganistan Özel Temsilcisi olarak atanmasından iki ay sonra 25 Ekim 2018'de Pakistan Molla Abdul Ghani Baradar'ı serbest bıraktı. Baradar, 8 Şubat 2010'da bir baskın sırasında Karaçi'de gözaltına alınmasından bu yana 8 yıldır Pakistan'da tutuklu bulunuyordu. Serbest bırakıldıktan sonra Baradar, Taliban'ın Doha'da bulunan siyasi bürosunun başına geçti. 25 Şubat 2019'da BBC'nin aktardığına göre, Molla Baradar, ABD yetkilileri ve Afgan hükümeti arasında gerçekleşen ardışık görüşmelerde, Taliban'ın serbest bırakılmasını talep ettiği mahkûmların başında geliyordu. Nihayet Baradar, Ekim 2018'de serbest kaldı. Sonrasında geçen Ocak ayından bu yana Taliban'ın Katar'da bulunan siyasi bürosunun sorumluluğunu üstlendi. Bu iki kişi, müzakerelerde önemli rol oynadı.

2- Bu müzakereler, 29 Şubat 2020'de Doha Anlaşması ile taçlandırıldı. BBC News'in aktardığına göre, "ABD ve Taliban, Katar'ın başkenti Doha'da tarihi bir anlaşma imzaladı. Anlaşma uyarınca Taliban'ın yükümlülüklerini yerine getirmesi halinde, ABD ve müttefikleri Afganistan'daki tüm askerlerini 14 ay içinde çekecek. ABD ve Afganistan, Kabil'de ortak bir bildiri yayınladı. ABD Başkanı Donald Trump, Afganistan'da "uzun ve zorlu bir yolculuk" gerçekleştirdiklerini söyledi ve ekledi: "Afganistan'daki güçleri eve geri getirme vakti geldi." BBC'ye göre "Geçen 19 yılda ülkedeki çatışmalarda 2400'den fazla Amerikan askeri öldü."

3- Doha Anlaşması'ndan sonra, inişli çıkışlı çatışmaların devam etmesine rağmen açıklamalar ve toplantılar hız kazandı.

- 14 Nisan 2021'de CNN'e göre, Joe Biden "Şu an, Afganistan'daki ABD askeri varlığına Başkanlık eden 4. ABD Başkanıyım. 2si Cumhuriyetçi, ikisi Demokrat. Bu sorumluluğu 5.'ye devretmeyeceğim. ABD'nin en uzun savaşını sona erdirmeye zamanının geldiğine karar verdim. ABD birliklerinin eve dönme zamanı" ifadelerini kullandı.

- Biden, 8 Temmuz 2021'de düzenlediği basın toplantısında, "ABD'nin en uzun savaşının sona erdirilerek, Afganistan'dan geri çekilme çalışmalarının 31 Ağustos'ta sonuçlanacağını belirterek şu ifadeleri kullandı: "ABD'nin en uzun savaşını bitiriyoruz. ABD, Afganistan'da yapmaya gittiğimiz şeyi yaptı. 11 Eylül'de bize saldıran teröristleri ve Usame Bin Ladin'i yakaladı. Bu hedeflere ulaştık, bu nedenle

gittik. Afganistan'a ulus inşa etmek için gitmedik, geleceklerini ve ülkelerini nasıl yönetmek istediklerine karar vermek yalnızca Afgan halkının hakkı ve sorumluluğudur... Tehlike Afganistan dışında. Şimdi önceliğimiz, Çin ile stratejik rekabet, COVID-19 ve siber terörizmle mücadeledir. 20 yıl önce başlayan bir savaşı sürdürürsek bunu yapamayız." diye konuştu. Günlük basın toplantısında daha açık konuşan ABD Beyaz Saray Sözcüsü Jen Psaki, Afganistan savaşı için bir zafer ilanı yapmayacaklarını vurgulayarak, "Bu, 20 yıllık askeri olarak kazanılamamış bir savaş" ifadelerini kullandı. [08.07. 2021 Anadolu Ajansı] Yani, 20 yıllık Afganistan serüveninde Amerika zafer elde edemedi. Hatta 02 Temmuz 2021'de ABD, diğer askeri üslerini kapattıktan sonra en önemli ve en büyük askeri üssü olan Bagram üssünü tahliye etti. Böylece ABD, Başkan Biden'ın açıkladığı 11 Eylül tarihinden ve ikinci tarih olarak belirlediği 31 Ağustos tarihinden önce fiili olarak Haçlı Seferini sonlandırdı.

- Bu arada Taliban saldırılarını artırdı. Kuzey, güney, batı ve daha sonra merkez illeri ele geçirdi. Afganistan topraklarının çoğunu, özellikle komşu ülke sınırlarında çok sayıda bölgeyi ve komşu ülkelerle sınır geçişlerini ele geçirmesi dikkatlerden kaçmadı. Taliban'ın Katar Ofisi temsilcisi Mevlavi Şahabuddin Dilaver, 09 Temmuz 2021'de Moskova'dan yaptığı açıklamada, "Afganistan topraklarının yüzde 85'ini ele geçirdiklerini" söyledi. Ancak iddia, Afgan savunma ve güvenlik güçlerinin sözcüsü Ajmal Omar Shinwari tarafından yalanlandı. Shinwari, "Bu doğru değil. Çoğu bölgede çatışmalar sürüyor." dedi. [11.07.2021 AFP] Fakat Taliban heyeti, "Komşu ve dost ülkelere saldırmayacaklarına" dair söz verdi. Taliban sözcülerinden Sheikh Delawar, "İslam Emirliği'nin sahip olduğu tüm bilgileri vermek için Moskova'ya geldiğini belirterek, IŞİD'in Afganistan'daki varlığına izin vermeyeceklerini ve varlığına karşı tüm önlemleri alacaklarını vurguladı. Devletin genel yapısını belirlemek için toplum temsilcileriyle görüşmeler yaptıklarını ve bu işin tamamlanmak üzere olduğunu kaydetti ve "Amacımız tamamen gücü kendimizde toplamak değil" diye ekledi..." [09.07.2021 El Cezire]

4- Daha sonra 17 Temmuz 2021'de yapılan açıklamaya göre, "Afganistan savaşının tarafları, bugün Cumartesi günü Doha'da, önemli dosyaları ele alan müzakerelerin gündemini görüşmek için 14 üyeden oluşan bir komite kurulması konusunda mutabık kaldılar. El Cezire muhabiri, Doha'daki Afgan müzakerelerindeki bir kaynaktan görüşmelerin açılış oturumunun olumlu bir atmosferde sona erdiğini aktardı. Afgan hükümeti ile Taliban arasındaki yeni tur müzakereler, bugün Katar'ın başkenti Doha'da başladı. Bu müzakere turu, önemli dosyaları ve konuları ele alacak. Afganistan Milli Uzlaşma Yüksek Konseyi Başkanı ve Hükümet Heyeti Başkanı Abdullah Abdullah, "Ülkede barışın sağlanması her iki tarafın esnekliğini gerektiriyor dedi ve zeminin artık barış için uygun olduğunu sözlerine ekledi. Taliban'ın Katar siyasi bürosu Başkanı Molla Abdul Ghani Baradar ise, "Bugün Doha'da başlayan Afgan barış görüşmelerinde olumlu bir sonuç elde etmek için ellerinden geleni yapacaklarını" söyledi." [El-Cezire ve Ajanslar]

5- Ardından komite, çalışmalarını 18 Temmuz 2021'de tamamladı ve toplantı hakkında ortak bir açıklama yaptı. "Doha'daki El Cezire muhabiri, Afgan hükümeti ile Taliban heyetleri, Katar evsahipliğinde Doha'da devam eden müzakereler hakkında ortak bir açıklama yayınlanması ve yakında Doha süreci kapsamında başka bir toplantı daha yapılması konusunda anlaşmaya vardıklarını söyledi. Afganistan'da yıllardır devam eden şiddeti sonlandırmak amacıyla Afgan hükümeti ve Taliban heyetleri adil bir çözüme ulaşmak için müzakereleri hızlandırma konusunda mutabık kaldı. Bir anlaşmaya varılana kadar müzakerelerin üst düzeyde sürdürülmesine ilişkin taahhütlerini ifade eden heyetler, yeniden bir araya geleceklerini ve müzakereleri hızlandırma talimatı verdiklerini ifade etti. Açıklama, onlarca yıldır süren savaştan sonra ülkeye barış getirmek için adil bir çözüme ulaşmayı amaçlayan Afgan barış görüşmelerinin ikinci oturumunun ardından geldi. Taliban heyetindeki bir kaynağın bildirdiğine göre, Taliban, taraflarda tutuklu bulunan mahkûmların serbest bırakılması ve Kurban Bayramı sırasında geçici bir ateşkes ilan edilmesi gibi güven tesis edici önlemler içeren bir öneri sundu..." [El-Cezire ve Ajanslar]

6- Burada Amerika tarafından Afganistan'daki Taliban ile müzakerelerde aktif olarak kullanılan ülkelerin tutumundan bahsetmek gerekir:

A- Pakistan: Pakistan, Taliban'ı 2018'te ABD ile görüşmeye zorladı. Zalmay Halilzad, Doha'da müzakereler yürütmek için Taliban'ın yolculuğuna kolaylık sağladığı için Pakistan'a teşekkür etti. ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin, Mart 2021'de "Afgan barış sürecine devam eden desteği nedeniyle" Pakistanlı mevkidaşına "şükranlarını" dile getirdi. [Pentagon Başkanı, Pakistan'ın Afgan barış sürecindeki rolünü övdü, Dawn Dergisi, 23 Mart 2021] Pakistan'ın üst düzey subayları ve siyasi sınıfı, ABD'nin Afganistan stratejisinde önemli rol oynadılar.

Dolayısıyla Pakistan'ın rolü büyüktür ve geçmişi vardır. Çünkü Afganistan'daki Taliban hareketi Pakistan kökenlidir. Pakistan istihbarat servislerinin Afganistan'da etkileri var. Ayrıca Taliban içinde bazı bağlantılara ve adamlara sahipler. Tüm bunlardan dolayı Amerika, Pakistan'ın rolüne çok güveniyor.

B- Türkiye: Suriye ve Libya'da olduğu gibi Türkiye, Afganistan'da da iş tutma çabasında ve ABD'nin dış politik hedeflerine yardımcı oluyor. Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Antalya Diplomasi Forumu'nda, Kabil Uluslararası Havaalanı'nın Türkiye tarafından işletilmesi ve güvenliğinin sağlanmasını önerdi. Geçen ay Biden'ın Erdoğan ile Brüksel'de görüşmesinin ardından Washington, Ankara'nın Kabil Uluslararası Havaalanı'nın güvenliğini üstlenme konusunda önemli bir rol oynama taahhüdünü memnuniyetle karşıladı. ABD, Türkiye'nin Kabil Havaalanı'nı korumasını istiyor. Halen Türkiye'nin havaalanı yakınında yaklaşık 500 askeri bulunuyor. Son konuşmasında Biden bu noktaya değindi. Biden, "Uluslararası havaalanını güvence altına almaya devam etmek için uluslararası ortaklarımızla yakın işbirliği yapıyoruz." dedi. ABD'nin yanı sıra NATO ile de görüştiklerini belirten Erdoğan, "En ideal şekliyle Afganistan'daki bu adımı inşallah atmış olacağız." diyerek, şu ifadeleri kullandı: "Şu anda Amerika'yla, bunun yanında NATO'yla bu görüşmeleri yapmak suretiyle Türkiye'nin Hamid Karzai'deki (Uluslararası Havalimanı) görev alanı ne olacak, burada neleri kabulleniyoruz, neleri kabullenmiyoruz. Bunların kararlarını aldık..." [09.07.2021 El Cezire] Türkiye Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın da şunları söyledi: "Türkiye, NATO güçlerinin çekilmesinden ve bu yaz Afganistan'da ABD liderliğindeki Kararlı Destek Operasyonu'nun sona ermesinden sonra Kabil Havaalanı'nın güvenliğini üstlenme görevine devam edebilir." [03.07.2021 Şarku'l Avsat] Taliban, Türkiye'nin ülkedeki askeri varlığına karşı olduğunu açıkladı. Taliban yaptığı açıklamada, "ABD liderliğindeki uluslararası güçlerin ülkeden çekilmesinden sonra Türkiye'nin Afganistan'daki askeri varlığını sürdürmesini kabul etmeyeceklerini söyledi ve böyle bir kararı menfur olarak niteledi. Yaptığı yazılı açıklamada Türkiye'yi doğrudan uyan Taliban, "Bu karar akılsızcadır, egemenliğimizin ve toprak bütünlüğümüzün ihlâlidir ve ulusal çıkarlarımıza aykırıdır" dedi.

C- Orta Asya: ABD, Orta Asya'daki liderlerle bazı Amerikan askerlerinin Orta Asya'ya yeniden konuşlandırılması hakkında görüştü. New York Times, ABD yetkililerinin bölgedeki üsleri kullanma olasılığı konusunda Kazakistan, Özbekistan ve Tacikistan yetkilileriyle temas halinde olduklarını bildirdi. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken, Twitter'dan "ABD ve NATO güçlerinin askeri üsleri kullanma konusunda Özbekistan ve Kazakistan Dışişleri Bakanları ile 22 Nisan'da görüştüğünü" paylaştı. Blinken, "Afganistan'ı korumak için İHA'lar, uzun menzilli bombardıman uçakları ve casus ağıları oluşturulacak" diye yazdı. [27.04.2021 New York Times]

7- Yukarıdakilerden açığa çıkıyor ki:

A- Devam eden müzakereler, Amerika'nın Afganistan'dan çıkmasına yol açmayacaktır, aksine manipülasyon içindir. Ön kapıdan çıkacak, arka kapıdan geri girecektir. Pakistan, Türkiye, İran'daki ajanlar, troller ve yörüngesinde dönen Afganistan'daki Amerikan kuklaları, bu kapının bekçiliğini yapacaktır. Dolayısıyla Amerika'nın Afganistan'daki etkisini korumada kilit rol oynayacaklardır.

B- Katar'a gelince, iki amaçtan dolayı müzakerelere zemin hazırlıyor: Birincisi, Amerika ile Suudi yasağını (ambargosunu) kaldırmak için pazarlık yapmak ki öyle de oldu. Özellikle de Trump yönetimi sırasında 29 Şubat 2020'de Doha anlaşması imzalandıktan sonra... İkincisi, Katar ve arkasındaki İngiltere, Amerika'yı zor durumda bırakmak için Taliban içindeki bağlantılarını kullandılar. Bu, planlı karışıklık çıkarma türündendir. Katar, Taliban'a fon sağlıyor, onun için siyasi bir büro ve medya platformu açtı. Bu nedenle Amerika, Taliban ile temaslarını kolaylaştırması için Katar'ın rolüne gereksinim duyuyor. Böylece İngilizler fotoğrafta yer alacaklar, Taliban ile teması kolaylaştırmada ABD'nin Katar'ın rolüne gereksinim duymasından da yararlanarak, bu fotoğrafı Katar ve Körfez'deki çıkarlarına hizmet için kullanacaklardır.

C- Taliban'ın Amerika ve Afgan rejimindeki ajanlarıyla müzakerelere girmesi büyük bir hatadır. Aziz ve Kaviyy olan Yüce Allah'tan Afganistan'daki Müslümanları bu hatanın kötülüğünden korumasını istiyoruz. Sömürgeci kafirler, konjonktür gereği çıkarları için ancak müzakereye tutuşurlar. Akli olan yahut hazır bulunup kulak veren kimseler şuan Amerika'nın içinde bulunduğu şu konjonktürü açıkça fark ederler:

Birincisi: Bu yüzyılda Çin'in askeri ve ekonomik güç olarak yükselişi, Amerika'nın çıkarlarını tehdit etmektedir. Amerika'nın Çin yaklaşımı bir öncelik haline geldi. Daha önce de belirttiğimiz gibi ABD yetkililerinin açıklamaları bunu dile getiriyor. "Biden, 8 Temmuz 2021'de yaptığı konuşmada, "Tehlike Afganistan dışında. Şimdi önceliğimiz, Çin ile stratejik rekabet, COVID-19 ve siber terörizmle mücadeledir." dedi.

İkincisi: Yukarıda belirtildiği gibi Afganistan işgali sırasında Amerika'nın Afganistan'da verdiği kayıplar: 29 Şubat 2020'de BBC News, Doha anlaşması hakkında şunları söyledi: "Geçen 19 yılda ülkedeki çatışmalarda 2400'den fazla Amerikan askeri öldü..."

Bütün bunlar gösteriyor ki Amerika, savaş yoluyla elde edemeyeceği etkisini koruyacak müzakerelerle değil de kuyruğunu kısıtılarak Afganistan'dan çekiliyor!

D- Taliban içinde dürüst ve samimi kardeşlerin olduğunun farkındayız. Bu yüzden onları:

- Durumu düzeltip, bu müzakereyi durdurmaya, Amerika'ya savaşta başaramadığını başarma imkânı tanımamaya çağırıyoruz.

- Müslümanların asıl meselesi, uzun bir aradan sonra Hilafetin iadesidir. Çünkü Hilafet, Allah *Subhânehu ve Teâlâ'*nın bir farzı ve Rasûlullah *Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e* itaattir.

- Bilinmelidir ki İslam ve laiklik karışımı bir yönetime katılmak, Allah katında makbul değildir. Aziz ve Kaviyy olan Allah, ancak temiz olanı kabul eder.

İşte hak budur.

فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ **"Artık haktan (ayrıldıktan) sonra sapıklıktan başka ne kalır?"** [Yunus 32] Hakka uymak, Taliban'ı, ülkeyi, halkını ve tüm Müslümanları kurtaracaktır. İşte Hizb-ut Tahrir'in size tavsiyesi budur. Hizb-ut Tahrir iktidarınızın başında da Hilafeti ilan etme tavsiyesinde bulunmuş, ancak siz reddetmişsiniz. Daha sonra Molla Ömer'in *rahimehullah* de bir oturumunda aktardığı gibi, bununla hata yaptığınızı anladınız. Ama artık çok geç... Burada bu tavsiyemizi yineliyoruz. İcabet edecek kimse yok mu?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ **"Ey iman edenler! Size hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah'ın ve Rasûl'ünün çağrısına uyun ve bilin ki Allah, kişi ile kalbi arasına girer. Yine bilin ki, O'nun huzurunda toplanacaksınız."**

[Enfal 24]